
Însemnările rezidentului austriac Johann Cristoph von Kindspreng despre țările române în timpul războiului turco-polon din 1672-1674

Mihai GEORGIȚĂ

Cuvinte cheie: jurnal de călătorie, rezident imperial, Moldova, Țara Românească, războiul turco-polon.

Schlusswörter: Reisebericht, Geschäftssträger, Moldau, Valahei, türkisch-polnischer Krieg.

Prezentăm în studiul de față un izvor istoric inedit¹, mai precis informații extrase din jurnalul de călătorie a rezidentului imperial austriac, Johann Cristoph von Kindspreng, cu privire la situația țărilor române în timpul războiului turco-polon dintre 1672-1674 și relatări despre evenimente și fapte petrecute prin ținuturile și localitățile românești pe parcursul călătoriei sale prin Moldova și Țara Românească. Însemnările făcute pe zile sunt redactate într-un mod concis de un scrib al rezidentului imperial, dar toate acestea surprind numeroase aspecte ale realităților întâlnite. Unele informații nu sunt absolut inedite, ele putând fi aflate și în alte relatări de călătorie, cronici sau rapoarte oficiale, puse deja în circuitul științific. Dar informațiile furnizate de Johann Cristoph von Kindspreng vin să le întărească ori să le confirme. Însemnările din jurnal nu au valoare doar prin faptul că relevă aspecte ale războiului și consecințele acestuia, ci și pentru că fac referire la viața cotidiană, la climă sau la condițiile de habitat din orașe și sate.

Răscoala antipolonă a cazacilor zaporojeni din 1648, condusă de Bogdan Hmielincki, invazia suedeză în Republica Nobiliară Polonă în 1655-1656 și intervenția armată a Rusiei în conflictul polono-cazac din 1654, au șubrezit poziția internațională a Poloniei² și au forțat-o să încheie unele tratate și acorduri bilaterale, care exprimau, în egală măsură, dificultățile prin care trecea această Republică Nobiliară. Fiindcă pericolul suedez amenința și granițele Rusiei, țarul a dat curs semnării unui armistițiu cu Polonia la 3 septembrie 1656, a cărui obiectiv principal era opoziția armată comună împotriva suedezilor³. Dar această reconciliere ruso-polonă a rezistat doar până când a dispărut amenințarea suedeză în bazinul Mării Baltice⁴, căci contradicțiile de interese privind problema spinoasă a stăpânirii Ucrainei a reactivat conflictul. De aceea, ele vor semna fiecare câte un tratat separat cu Suedia⁵. Renunțând pentru o perioadă la obiectivele ieșirii sale la Marea Baltică, Rusia își concentrează eforturile pentru încorporarea în granițele ei a teritoriilor cu populație majoritar rusă, Ucraina și Bielorusia, aflate în componența Republicii Nobiliare Polone, și la declanșarea luptelor cu imperiul otoman și Hanatul Crimeii cu scopul ieșirii la Marea Neagră⁶.

1 Informații privind relațiile turco-polone în perioada 1672-1674 din rapoartele lui Johann C. Kindspreng au fost folosite de Eudoxiu Hurmuzaki, *Fragmente din istoria românilor*, Tom, III, Traducere de Ion Slavici, București, 1900, pp. 363-373.

2 Piotr S. Wandycz, *Prețul libertății. O istorie a Europei central-răsăritenedin evul mediu până în prezent*, București, 1998, pp. 100-101.

3 Martyn Rady, *Țării, Rusia, Polonia și Ucraina*, București, 2002, p. 89.

4 După 1660 Suedia intră în declin și nu mai constituie o amenințare pentru Rusia și Polonia. Vezi amănunte despre procesul de destrămare a imperiului suedez la Adriana Stiles, *Suedia și Zona Baltică, 1523-1721*, București, 2001, pp. 112-145.

5 Ioan Horga, Mircea Brie, *Relațiile internaționale de la echilibru la sfârșitul concertului European (secolul XVII-începutul secolului XX)*, Oradea, 2006, pp. 88-89.

6 Veniamin Ciobanu, *Români în politica est-central europeană (1648-1711)*, Iași, 1997, pp. 7-8.